

ALEKSANDRA SIEMIENIUK

Państwowa Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Informatyki w Łomży

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych

ola.siemieniuk97@gmail.com

KLAUDIA KULIGOWSKA

Państwowa Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Informatyki w Łomży

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych

klaudiaxkuligowska@gmail.com

Mediacje w sprawach alimentacyjnych

Streszczenie. Mediacje w sprawach alimentacyjnych stanowią jeden z elementów dotyczących mediacji w sprawach rodzinnych. Punkt sporny dotyczący ustalenia wysokości oraz przynależności zobowiązania płatniczego alimentów należy do jednych z najtrudniejszych kwestii przy rozwodzie obojga stron. Mediacja alimentacyjna jest głównie procedurą polegającą na „dogadaniu się” obu stron, a przede wszystkim uniknięciu bardzo kosztownego oraz długotrwałego procesu sądowego. Mediacja jest procesem rozwiązywania konfliktu polegającym na tym, że osoba trzecia, czyli mediator (zaakceptowana przez obie strony) interweniuje w spór, aby pomóc uczestnikom mediacji - poprawić ich relacje oraz ich wzajemną komunikację, a także wykorzystać skuteczne procedury rozwiązywania problemów i negocjacji w celu uzyskania polubownego zakończenia konfliktu. Mediacja jest dobrowolna, co oznacza że obie strony, mogą w każdej chwili zrezygnować z dalszego postępowania mediacyjnego. Mediator jest osobą bezstronną oraz neutralną, która racjonalizuje komunikację między stronami oraz pomaga członkom mediacji w skonkretyzowaniu satysfakcjonującego obie strony rozwiązania.

W trakcie mediacji alimentacyjnej uczestnicy mediacji, próbują ustalić warunki alimentowania, czyli do kogo będzie należała przynależność zobowiązania płatniczego alimentów, w jakiej wysokości będą one przekazywane oraz w jaki sposób. Taką ugodę alimentacyjną rozstrzygniętą przed osobą trzecią mediacji – czyli mediatorem uwzględnia Sąd, najczęściej na posiedzeniu niejawnym. Takie polubowne zakończenie konfliktu usprawnia sędziom pracę oraz strony unikają kosztownego procesu sądowego, a tym bardziej ugoda alimentacyjna zawarta przed mediatorem, ułatwia i przyspiesza uzyskanie świadczenia 500+.

Według statystyk Wydziału Statystycznej Informacji Zarządczej Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości w 2018 r. liczba spraw

skierowanych do mediacji w roku 2018 była praktycznie o połowę wyższa niż w roku 2013 - co znacznie wskazuje na rozwój mediacji w dzisiejszych czasach.

1. Wprowadzenie

W dzisiejszych czasach małżeństwa, które decydują się na rozwód mają możliwość bezproblemowego rozwiązywania sporów za pośrednictwem mediacji. Mediator jest osobą bezstronną oraz neutralną, która stara się pomóc obu rozwodzącym się stronom. Ażeby dany proces przebiegał bezkonfliktowo oraz sprawnie, potrzebne jest zrozumienie siebie nawzajem.

2. Rola mediatora oraz sposoby przeprowadzania mediacji

Mediator, próbuje usprawnić komunikację oraz stara się zrozumieć obie strony. W ramach negocjacji, które prowadzi ze stronami dąży do polubownego zawarcia konfliktu. Próbuje się z nimi porozumieć na wiele sposobów. Jednym z nich są negocjacje zmierzające do rozwiązania konfliktu. Ich zadanie polega na prowadzeniu konwersacji w taki sposób, aby obie strony mogły przedstawić swoje zdanie oraz sposób rozwiązania sporu. W tym stadium dochodzi do wysłuchania siebie nawzajem oraz próby osiągnięcia porozumienia poza murami sali sądowej. W negocjacji biorą udział strony, które są uczestnikami konfliktu. Negocjacje nie należą do określenia ich mianem współpracy, ani też konkurencji. Koncentrują się w szczególności na byciu asertywnym (wyrażeniu emocji, postaw itp.). Negocjacje dobiegają końca, gdy osoby w nich uczestniczące zgadzają się na proponowane rozwiązanie¹.

Najważniejszą zasadą mediacji jest dobrowolność. Członkowie mediacji dobrowolnie do niej przystępują. Mają również prawo do wycofania się z mediacji na każdym etapie jej postępowania. Pierwszym ważnym elementem rozpoczynającym mediację, jest jej wszczęcie przez jedną ze stron bądź przez strony oraz wybór mediatora². Dalszy ciąg postępowania mediacyjnego opiera się na zbadaniu stanu sprawy w trybie faktycznym i prawnym. Następnie w dalszej kolejności określone są reguły postępowania – charakter osoby mediatora oraz wyrażenie zgody na mediację i mediatora. W drugiej kolejności następuje przedstawienie perspektywy obu stron, punktów konfliktu,

---

¹Mediacje, praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Christopher W. Moore, III wydanie.

²mgr Danuta Walczak - Rozwiązywanie konfliktów metodą mediacji

<https://poradnia.swidnik.pl/artykuly/rozwiazywaniekonfliktow-metoda-mediacji/>

stwarzanie rozwiązań alternatywnych oraz zbliżenie do siebie stanowisk na tak długi okres jaki będzie potrzebny do zawarcia ugody.

3. Mediacje w sprawach alimentacyjnych

Świadczenia alimentacyjne, których oczekujemy po rozwodzie są jedną z najbardziej uciążliwych kwestii dla rozwodzących się rodziców. W szczególności, jeżeli wchodzi pod uwagę dobro małoletnich dzieci. Małżonkowie, którzy są w trakcie rozwodu, chcieliby jak najszybciej zażegnać spór sądowy. Jeżeli chodzi o alimenty bądź o ustalenie kontaktów z dzieckiem – zawsze można spróbować załatwić tą sprawę polubownie i bez potrzeby mówienia o tym na rozprawie sądowej. Warto również wspomnieć, iż małżonkowie nie ponoszą kosztów za proces sądowy oraz oczywiście procedura mediacji przyspiesza cały tok sprawy. Jeżeli chodzi o dokumentację dotyczącą alimentów, wnosząc pozew do sądu o alimenty musimy liczyć się z tym iż przed nami jest długa droga dotycząca przynoszenia różnych dokumentów (*tj. odpis aktu urodzenia dziecka, odpis aktu małżeństwa, ewentualnie odpis wyroku rozwodowego, separacyjnego, czy poprzedniego wyroku w sprawie o alimenty między stronami, zaświadczenia o wysokości zarobków albo zaświadczenie o tym, że jest się osobą bezrobotną, decyzje o przyznanych zasiłkach i świadczeniach z opieki społecznej (należy wskazać również dochody drugiej strony), zaświadczenia wskazujące na wysokość kosztów ponoszonych na dziecko, np. szkoła, wyżywienie, kultura i rozrywka, inne koszty związane z potrzebami dziecka wynikającymi z jego wieku, uzdolnień, zainteresowań, zaświadczenia od lekarza specjalisty, np. stwierdzające alergię, wskazanie uczęszczania na basen etc., zaświadczenia o zajęciach dodatkowych dziecka i związanych z nimi kosztami, np. uczęszczanie dziecka do szkoły muzycznej, nauka języków obcych, korepetycje itp., rachunki, opłaty na poczet utrzymania domu/mieszkania, w którym dziecko mieszka, np. czynsz, energia, gaz, woda etc., faktury i rachunki za rzeczy zakupione dla dziecka, np. ubrania, książki, leki itp., inne dokumenty, jeśli mają znaczenia dla sprawy.*)³. Jeżeli chodzi o mediację to potrzebne nam są tylko podstawowe dane obu stron jak i dziecka tj. imię i nazwisko, numer PESEL, numer i seria dowodu osobistego (w przypadku dziecka numer i seria aktu urodzenia) oraz adres zameldowania. Dzięki mediacjom, cały proces przebiega o wiele szybciej, jak i również jest mniej kosztowny. Dodatkowo możemy szybciej starać się o uzyskanie świadczenia 500 +, dzięki Programowi „Rodzina 500

---

³<http://consensus24.pl/uncategorized/500-alimenty-jakie-dokumenty-do-sadu-a-jakie-do-mediatora/>

plus”⁴. Od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje wszystkim dzieciom do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę, jak i również prawo do świadczenia wychowawczego nie jest już uzależnione od ustalenia alimentów na dziecko od drugiego rodzica - w przypadku wniosków składanych przez rodziców samotnie wychowujących dziecko⁵.

Obecnie spraw zgłaszanych do mediacji jest coraz więcej. Ta liczba cały czas wzrasta. Z roku na rok ludzie decydują się jednak oszczędzić sobie czasu jak i pieniędzy jakoby wiązałyby się to z długotrwałym i kosztownym procesem sądowym. Liczba postępowań mediacyjnych w sprawach rodzinnych (z wył. nieletnich) w 2006 roku wyniosła mniej niż 500 spraw, natomiast w roku 2018 liczba wzrosła do ok. 7 tysięcy spraw (na podstawie postanowienia sądu). Liczba spraw rodzinnych (z wył. nieletnich), w których strony skierowano do mediacji w sądach rejonowych w poszczególnych okręgach sądowych - na rok 2018 wynosi łącznie (ze wszystkich okręgów w Polsce) 6933 spraw, natomiast już w 1 połowie 2019 r. liczba wyniosła 3959, co stanowi większą część niż w pierwszej połowie 2018r spraw skierowanych do mediacji⁶.

---

⁴Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r.o pomocy państwa w wychowywaniu dzieciDz. U. z 2017 r. poz. 1851 z późn. zm.

⁵ Informacje ogólne o programie Rodzina 500 plus <http://mops.com.pl/formy-pomocy/dziecko-i-rodzina/rodzina-500-plus/informacje-ogolne-o-programie-rodzina-500-plus/>.

⁶Postępowanie mediacyjne w świetle danych statystycznych, sądy rejonowe i okręgowe w latach 2006 2018 oraz I półroczu 2019r. Wydział Statystycznej Informacji Zarządczej Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwo Sprawiedliwości.